

Prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A.
Ústav české literatury a komparatistiky FF UK
nám. Jana Palacha 2
116 38 Praha 1
e-mail: Josef.Vojvodik@ff.cuni.cz

Posudek na bakalářskou práci Michaely Štychové
Kulturní prostor a paměť v díle Viktora Fischla

Ve své bakalářské práci, jejímž předmětem jsou vybrané prózy Viktora Fischla, vychází Michaela Štychová ze studií Aleidy a Jana Assmannových k fenoménu „kulturní paměti“, ale také z historické, nicméně významné a stále podnětné knihy Maurice Halbwachse *Kolektivní paměť*. Východiskem je teze Jana Assmanna, že kolem pojmu vzpomínky a vzpomínání se ve 20. století konstituuje nové kulturní u kulturně vědecké paradigma, jež různé kulturní fenomény a oblasti (umění a literaturu, náboženství a společenské, politické nebo i právní vědy) posunuje do jiného a nového světla. Zároveň je právě v souvislosti s literárními texty důležitá myšlenka Maurice Halbwachse, že vzpomínání je vždy konstrukcí.

Michaela Štychová zjišťuje v prózách Viktora Fischla, jimiž se zabývá, tři hlavní modi vzpomínání a paměti: 1) paměť a vzpomínání bez přítomnosti tragična a ve znamení smíření; 2) paměť a vzpomínání jako ambivalence a oscilace a 3) paměť a heterotopie. Jako charakteristický rys „práce vzpomínání“ Fischlových postav vystupuje v interpretacích Michaely Štychové do popředí ambivalence a kolísání mezi poznáním dobra a zla, pochopením a nepochopením smyslu života po šoa, mezi hledáním Boha a nemožností věřit. Této zvláštní *mezi*-pozici odpovídá také obraz Jeruzaléma jako heterotopického prostoru (s odkazem na pojetí heterotopie u Michela Foucaulta, z něhož autorka vychází), jako „jiného místa“ mezi skutečností a fikcí. Je zde však společná intence, společný smysl, jenž zůstává nezpochybnitelným: podat svědectví a podílet se na kolektivní i kulturní paměti.

Toto téma sleduje Michaela Štychová v interpretační části své práce, v níž také spočívá její těžiště. Otázka tradice židovského apokalypticko-utopického myšlení „kolektivní“ spásy spojené s příchodem Mesiáše, jak ji Viktor Fischl problematizuje, podobně jako větší kompatibilita výchozího teoretického konceptu a jeho exemplifikace a verifikace na Fischlových prózách, zůstává z pochopitelných důvodů mimo rámec předkládané bakalářské práce.

Třeba však ocenit snahu Michaely Štychové o využití teoretického modelu kulturní paměti pro zvolené téma bakalářské práce, kterou doporučuji jako v ý b o r n ý podklad jejího úspěšného obhájení.

